

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ЖИТОМИРСЬКИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО ТРАНСПОРТНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

**Циклова комісія спеціальності
G19 Будівництво та цивільна інженерія**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

 Світлана ГЛАДУН
« 29 » 08 2025 року

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

**ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА
(переддипломна)**

галузь знань	G Інженерія, виробництво та будівництво
спеціальності	G19 Будівництво та цивільна інженерія
освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
статус освітнього компонента	обов'язковий
освітньо-професійна програма	«Будівництво, експлуатація і ремонт автомобільних доріг та аеродромів»
Навчальний рік	2025/2026
Мова навчання	українська

Викладач:

Розробник: Михайло Рижук, викладач першої категорії

Навчальна програма освітнього компоненту розглянута та затверджена на засіданні циклової комісії G19 Будівництво та цивільна інженерія ВСП ЖАДФК НТУ

Протокол № 1 від «29» серпня 2025 року

Голова циклової комісії **Ірина ДОРОГОВА**

Житомир – 2025

Опис та структура освітнього компоненту

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика освітнього компоненту
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань 19 Архітектура та будівництво Спеціальність: 192 Будівництво та цивільна інженерія Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Обов’язковий
Загальна кількість годин – 135 год		Рік підготовки:
		3-й (4-й)
		Семестр
		6-й (8-й)
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 24 самостійної роботи здобувача освіти – 21		Лекції
		-
		Практичні роботи
		54
		Самостійна робота
		81
	Вид контролю: залік	

Мета вивчення освітнього компоненту

Переддипломна практика проводиться концентровано з метою узагальнення та вдосконалення знань та практичних навичок, отриманих студентами у процесі вивчення спеціальних предметів, учбової та технологічної практик, ознайомлення з технологією роботи, організацією праці та економікою виробництва, придбання вмінь організаторської роботи з вибраного фаху, підготовки вихідних матеріалів до дипломного проєктування.

У період переддипломної практики студенти ознайомлюються з характерними рисами та складом робіт керівника (бригадира, техника, майстра).

Переддипломна практика, як кінцевий ступінь отримання освіти, повинна показати підготовленість студентів до самостійної роботи в якості техника-будівельника в умовах виробництва.

Термін проходження переддипломної практики 3 тижні.

Переддипломна практика повинна проходити на виробництві відповідно з темою дипломного проєктування.

Якщо в організаціях є вакантні місця ІТП, студенти можуть бути зараховані на ці посади, з урахуванням що посада задовольняє вимоги програми практики.

Умови і термін робочого дня студентів в період практики регламентується діючим законодавством про працю.

Освітній компонент передбачає використання комп'ютерної техніки з доступом до мережі Інтернет.

Циклова комісія спеціальності G19 Будівництво та цивільна інженерія ВСП ЖАДФК НТУ залишає за собою право вносити зміни в послідовність вивчення тем та доповнювати програму новими технологіями навчання.

Очікувані результати навчання

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування наступних **компетентностей**:

Загальні компетентності:

ЗК 3.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність спілкуватись державною мовою, як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

Спеціальні компетентності:

СК 1. Здатність користуватися нормативною, технічною і довідковою літературою, дотримуватися вимог ДБН та ДСТУ під час проєктування, виконання робіт в галузі будівництва та цивільної інженерії.

СК 2. Здатність читати та виконувати креслення, аналізувати структурну схему будівель, знати роботу окремих типових елементів конструкцій та їх взаємодію.

СК 7. Здатність розробляти і застосовувати типові об'ємно-планувальні і конструктивні рішення.

СК 9. Уміння використовувати основи дизайну, моделювання і макетування під час проєктування об'єктів будівництва та інженерних мереж, уміння їх використовувати у професійній діяльності.

СК 11. Здатність вирішувати організаційні та управлінські питання, організовувати діяльність колективу, працювати в команді під час зведення об'єктів будівництва та інженерних мереж.

СК 14. Здатність застосовувати інформаційні системи і технології для професійної діяльності у галузі будівництва та цивільної інженерії.

У результаті вивчення навчальної дисципліни формуються **програмні результати навчання** відповідно до ОПП:

РН 2. Оцінювати сучасний стан культурного розвитку держави, розвивати та вдосконалювати інтелектуальний, загальнокультурний, фізичний і духовний рівень. Бути активним суб'єктом професійної та економічної діяльності держави.

РН 4. Взаємодіяти з колегами, керівниками та клієнтами, формувати власний внесок у роботу команди, доносити до фахівців і не фахівців інформацію, ідеї, проблеми та власний досвід у сфері будівництва та цивільної інженерії.

РН 6. Здійснювати пошук інформації, необхідної для знаходження творчих рішень або відповідей на чітко визначені конкретні та абстрактні проблеми, у тому числі за допомогою сучасних інформаційних технологій, ідентифікувати, аналізувати та оцінювати отримані дані.

РН 8. Знати нормативні документи в галузі будівництва, архітектури і управлінської діяльності та грамотно застосовувати їх під час вирішення задач будівництва та цивільної інженерії.

РН 9. Виконувати робочі креслення, читати та корегувати їх, розуміти роботу відповідних конструктивних елементів будівель, споруд та інженерних систем.

РН 13. Самостійно готувати і оформлювати типові складові технічної документації.

РН 19. Планувати, аналізувати, контролювати і оцінювати власну роботу та роботу інших осіб.

Критерії оцінювання

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Здобувач освіти повністю виконав програму практики; звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам програми практики; основні положення звіту глибоко обґрунтовані і логічні; звіт має якісне оформлення; під час захисту звіту здобувач освіти аргументовано доводить набуття ним практичних навичок, передбачених програмою практики.
«Добре»	Здобувач освіти повністю виконав програму практики; звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам програми практики, але має незначні недоліки; основні положення звіту обґрунтовані, прийнятне зовнішнє оформлення звіту; захист звіту дозволяє виявити наявність практичних умінь, передбачених програмою практики, незначні недоліки, які при цьому спостерігаються, здобувач освіти виправляє сам.
«Задовільно»	Здобувач освіти повністю виконав програму практики; звіт має недоліки за структурою і змістом; основні положення звіту недостатньо обґрунтовані з порушенням послідовності; якість зовнішнього оформлення звіту задовільна; захист звіту з незначними недоліками, які студент усуває з допомогою викладача.
«Незадовільно»	Здобувач освіти виконав менше 50% програми практики; звіт не відповідає вимогам програми практики, має значні неточності за структурою і змістом; основні положення звіту обґрунтовані недостатньо з порушенням послідовності; захист звіту показує, що здобувач освіти не набув достатніх практичних навичок, передбачених програмою практики.

Програма освітнього компоненту

Тема 1 Ознайомлення з виробничою та господарською діяльністю управління виробництвом

Вивчення структури організації, економічних показників та виробничої діяльності, звітної документації, посадових обов'язків та прав ІТР середньої ланки, графіку проходження виробничої практики. Керівник практики від виробництва (ДЕД, РайДУ та інше) знайомить учнів з структурою підприємства, її виробничими функціями, ТЕП роботи; функціями. Задачами та взаємозв'язком головних відділів; виробничою базою, перспективами розвитку дорожньої організації; організує зустріч з ведучими фахівцями підприємства з будівництва, ремонту та утримання автомобільних доріг, механізації та автоматизації виробничих процесів; знайомить з введенням нових технологій на підприємстві; застосування місцевих матеріалів та ґрунтів, укріплення цементом, вапном, з введенням нових методів управління виробництвом.

Інструктаж з техніки безпеки на виробничих ділянках дорожньої організації, де буде проходити практика учнів. Знайомство з роботою відділів та служб, із звітною документацією, що відображує здійснення контролю якості роботи.

Тема 2 Робота дублером на посаді бригадира (дорожнього майстра) з влаштування земляного полотна і дорожнього одягу

Отримати знання, розвинути організаторські здібності та придбати навички з керівництва організації, робіт бригад з влаштування земляного полотна та дорожнього одягу. Забезпечення виконання робіт у відповідності з об'ємами та строками при належній якості робіт. Ознайомитись з питаннями економії матеріалів та енергоресурсів.

Працюючи у якості бригадира (дублера) на ділянці, студент повинен вивчати шляхи та методи підвищення продуктивності праці та зниження вартості будівництва; вивчити передові методи робіт і технологію в дорожньо-будівельному виробництві, а також способи механізації робіт. Складати та надавати наряди, приймати закінчені роботи. Слідкувати за забезпеченням бригад будівельними матеріалами, інструментом, транспортом, спецодягом. Сприяти підтриманню високої технологічної та трудової дисципліни. Знаходити способи економії ДБМ та енергетичних ресурсів.

Тема 3 Робота-дублювання на посаді виконання робіт

Отримати знання та вміння з керівництва виробничим колективом на ділянці. Вивчати права та обов'язки майстра, техніка докладно ознайомитись з документами контролю якості виробництва робіт та звітною документацією.

На цій посаді студент повинен вивчити організацію та керівництво роботами на виконробській ділянці; слідкувати за дотриманням технології виробництва, дорожньо-будівельних робіт та дотриманням ДБН, ВБН на виробництві та приймання робіт; засвоїти виробництво розмічувальних і земляних робіт. Вивчити

досвід застосування передових технологій та організації будівництва, ремонту та утримання автомобільних доріг. Навчитись складати встановлену звітність з використання та списання будівельних матеріалів, інструментів, спецодягу. Ознайомитись з організацією раціоналізаторської роботи. Вивчити методи та способи економії матеріалів і енергоресурсів. Вивчити методи проведення операційного контролю якості робіт (документації). Виконання контролю за дотриманням охорони праці, правил техніки безпеки та протипожежного захисту на виробництві.

Тема 4 Робота дублювання в якості ІТР відділів та служб дорожньої організації

Закріпити та поглибити знання отримані в процесі вивчення з питань техніко-економічного планування, оперативного управління, механізацією виробництва в межах функцій фахівця середньої ланки. Працюючи в плановому відділі, студент повинен вивчити розрахунки для складання плану роботи, заявок на матеріали та транспортні засоби. Навчитись проводити економічний аналіз діяльності організації, ефективності застосування нової техніки та технології робіт. Брати участь в розробці та введенні у виробництво раціоналізаторських пропозицій та винаходів. Ознайомитись з веденням обліку виконання планових виробничих показників, підібрати матеріали для складання звіту, слідкувати за своєчасним оформленням необхідної для виконання робіт технічної документації. Слідкувати за забезпеченням виробничих ділянок необхідними матеріалами, інструментом, технікою. Слідкувати за дотриманням встановлених норм та графіків виробництва робіт. Брати участь в складанні кінцевих виробничих показників та встановленої звітності.

Тема 5 Робота в кошторисному відділі

Працюючи в кошторисному відділі, студенти повинні знати і уміти працювати з Державними будівельними нормами України. Складання кошторисної документації. Визначення витрат на транспортування дорожньо-будівельних матеріалів. Кошторисні ціни на тару, упаковку, реквізит. Калькулювання кошторисної вартості матеріалів, виробів і конструкцій. Складання одиничних розцінок на дорожньо-будівельні роботи. Розрахунки і прив'язка прямих витрат до місцевих умов будівництва. Визначення кошторисної вартості дорожньо-будівельних робіт. Локальні і об'єктні кошториси. Кошторисні розрахунки. Складання зведеного кошторисного розрахунку на будівництво автомобільної дороги. Елементи математичної статистики.

Тема 6 Систематизація зібраного матеріалу для дипломного проектування

Узагальнення зібраних матеріалів, критичний аналіз організації та технології виробництва робіт з урахуванням останніх досягнень науки в дорожньому виробництві.

Під час проходження практики студент повинен зібрати матеріал для складання звіту вивчення програми практики. До звіту входять питання: характеристика підприємства; права та обов'язки бригадира, техника, майстра, лаборанта; стан операційного контролю якості робіт, приймання закінчених робіт та складання при цьому необхідної документації; звітно-облікова документація з використання та списання будівельних матеріалів, інструментів, спецодягу та інше; склад робіт відділів та служб дорожньої організації, крім того, у звіті необхідно відобразити питання раціоналізаторської роботи та власної участі у цій роботі; охорона природи та навколишнього середовища. У звіті потрібно відобразити і економічні показники дорожньої організації, також в звіті повинні бути бланки обліку звітності приймання робіт, операційного контролю, наряди, плани, графіки, схеми та інші матеріали. Закінченням звіту є висновки та пропозиції. Збір матеріалів для дипломного проектування здійснюється студентами у відповідності зі складом передбачених дипломними завданнями і виконується на протязі всього періоду практики. Звіт складається в об'ємі 10-15 сторінок рукописного тексту, за винятком бланків, графіків та іншого. Звіт повинен мати заключну оцінку керівника практики від виробництва.

Теми практичного навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ознайомлення з виробничою і господарською діяльністю управління виробництвом	6
2	Робота дублером на посаді бригадира (дорожнього майстра) з влаштування земляного полотна і дорожнього одягу	10
3	Робота-дублювання на посаді виконання робіт (майстра, техника)	10
4	Робота дублювання в якості ІТР відділів та служб дорожньої організації	10
5	Робота в кошторисному відділі	4
6	Систематизація зібраного матеріалу для дипломного проектування	6
7	Оформлення і здача звітів	8
РАЗОМ:		54

Теми самостійних робіт

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ознайомлення з виробничою і господарською діяльністю управління виробництвом	6
2	Робота дублером на посаді бригадира (дорожнього майстра) з влаштування земляного полотна і дорожнього одягу	12

3	Робота-дублювання на посаді виконання робіт (майстра, техніка)	12
4	Робота дублювання в якості ІТР відділів та служб дорожньої організації	12
5	Робота в кошторисному відділі	12
6	Систематизація зібраного матеріалу для дипломного проектування	17
7	Оформлення і здача звітів	10
РАЗОМ:		81

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль: моніторинг виконання практикантами програми і календарного плану практики.

Періодичний контроль: перевірка практикантів на робочих місцях, перевірка режиму їх роботи.

Підсумковий (семестровий) контроль: диференційований залік (захист звіту).

Семестровий контроль у формі диференційованого заліку (захисту звіту) проводиться після закінчення терміну проходження практики здобувачами освіти.

Результати заліків оприлюднюються в журналі академічної групи до початку екзаменаційної сесії.

Навчальна дисципліна передбачає використання комп'ютерної техніки з доступом до Інтернету.

Рекомендовані джерела інформації

Базова література:

1. ДБН В.2.3-4:2015 Автомобільні дороги. Частина І. Проектування. Частина ІІ. Будівництво – К.: ДП «ДерждорНДІ», 2015.
2. ДСТУ-Н Б В.2.3-32:2016 Настанова з улаштування земляного полотна автомобільних доріг – К.: ДП «ДерждорНДІ», 2016.
3. ДСТУ-Н Б В.2.3-23:2012 Настанова з оцінювання і прогнозування технічного стану автодорожніх мостів – К.: НТУ, 2012.
4. ГБН В.2.3-37641918-559:2019 Автомобільні дороги. Дорожній одяг нежорсткий. Проектування – К.: ДП «ДерждорНДІ», 2019.
5. ДСТУ 8752:2017 Безпека дорожнього руху. Проект організації дорожнього руху. Правила розроблення, побудови, оформлення. Вимоги до змісту – К.: ДП «ДерждорНДІ», 2017.
6. ДСТУ 4100:2021 Безпека дорожнього руху. Знаки дорожні. Загальні технічні умови. Правила застосування – К.: ТК 307 «Автомобільні дороги і транспортні споруди», 2021.

7. ДСТУ 2587:2021 Безпека дорожнього руху. Розмітка дорожня. Загальні технічні умови – К.: ТК 307 «Автомобільні дороги і транспортні споруди», 2021.
8. ДСТУ 8894:2019 Безпека дорожнього руху. Лінійний аналіз аварійності та оцінювання умов безпеки руху на автомобільних дорогах – К.: ТК 307 «Автомобільні дороги і транспортні споруди», 2019.

Допоміжна література:

1. Бойчук В.С. Довідник дорожника. – К.: Урожай, 2002. – 560 с.
2. Новак Л.С., Шаповалов О.В. Будівництво автомобільних доріг і аеродромів: Навчальний посібник. – Одеса: Вид-во “Optimum”, 2016. – 397 с.
3. Собко Ю. М. Проектування автомобільних доріг : навч. посіб. / Юрій Мирославович Собко, Юрій Володимирович Сідун, Людмила Олексіївна Карасьова ; Нац. ун-т "Львівська політехніка". – Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2019. – 226 с.
4. Степура В.С. Основи експлуатації автомобільних доріг і аеродромів : навч. посіб. / В. С. Степура, А. О. Беятинський, Н. В. Кужель. — К. : НАУ, 2013. — 204 с.
5. Кашканов А.А. Організація дорожнього руху : навчальний посібник / А. А. Кашканов, В. П. Кужель. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 125 с.
6. Будівельне матеріалознавство в дорожньому будівництві: навч. посіб./ В.В. Мозговий, Ю.М. Дорошенко, А.М. Онищенко, М.П. Кузьмінець, В.В. Смолянець, В.В. Заїченко. – К.: НТУ, 2014. – 416 с.: 94 іл. – Бібліогр. 82: с. 400-415.

Інформаційні ресурси:

1. Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України: веб-сайт. URL: <http://restoratio.gov.ua> (дата звернення 28.08.2025).
2. БУДСТАНДАРТ Online – нормативні документи будівельної галузі України: веб-сайт. URL: <http://online.budstandart.com/ua> (дата звернення 28.08.2025).
3. Журнал Дорожня галузь України: веб-сайт. URL: <https://dorogy.com.ua/ukrarchive/item/2017/1-2017.html?field=field1> (дата звернення 28.08.2025).
4. Громадська спілка «Моя дорога»: веб-сайт. URL: <http://www.myroad.org.ua> (дата звернення 28.08.2025).
5. Національна асоціація дорожників України: веб-сайт. URL: <https://nadu.com.ua> (дата звернення 28.08.2025).